

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Kamila Ożarowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,
w sprawie T. Ł.

skazanego z art. 300 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 9 stycznia 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 8 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 282/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Krośnie

z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt II K 1177/19,

**1. uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do skazanego T. Ł., a
na podstawie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k., również w
odniesieniu do skazanego P. S.;**

**2. postępowanie karne wobec skazanego T. Ł. na postawie art.
17 § 1 pkt 5 k.p.k. umarza i kosztami procesu w tej części obciąża
Skarb Państwa, natomiast sprawę w odniesieniu do skazanego**

P.S. przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krośnie w postępowaniu odwoławczym;

3. zarządza zwrot uiszczonej przez skazanego T. S. opłaty od kasacji w kwocie 450,00 złotych.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 20 maja 2022 r., sygn. akt II K 1177/19, T. Ł. został uznany za winnego tego, że „w okresie od 30 kwietnia 2018 r. do dnia 29 maja 2018 r. w I. , woj. [...], w krótkich odstępach czasu ze z góry powziętym zamiarem, będąc Prezesem Zarządu [...] z siedzibą w K. i osobą uprawnioną na podstawie ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi [...] z siedzibą w K., działając wspólnie i w porozumieniu z P. S., w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądowego - nakazu zapłaty z dnia 31 stycznia 2017 r. wydanego przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie sygn. akt [...], uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela [XXX] w R., następcy prawnego [YYY] w R. poprzez:

- usunięcie w dniu 30 kwietnia 2018 r. mienia zagrożonego zajęciem w postaci samochód m-ki [...] model [...] rok prod. [...] o nr rej. [...], nr VIN [...] w ten sposób, że zorganizował odebranie w/w pojazdu z I. przez D. K., a następnie zlecił przekazanie pojazdu P. S., który wydał przedmiotowy pojazd osobie wskazanej przez D. K. tj. K. Z.,

- usunięcie w dniu 29 maja 2018 r. mienia zagrożonego zajęciem w postaci samochodu [...] m-ki [...] rok prod. [...], nr rej. [...], nr VIN [...] w ten sposób, że zorganizował odebranie w/w pojazdu z I. przez D. K., a następnie zlecił przekazanie pojazdu P. S., który wydał przedmiotowy pojazd D. K.”, tj. za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to skazany na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Tym samym wyrokiem P. S. uznany został za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia

wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby jednego roku, z obowiązkiem przestrzegania w tym okresie prawa.

Apelacje w tej sprawie wnieśli obrońcy oskarżonego T. Ł., obrońca oskarżonego P. S. oraz pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego.

Adw. M. D., pierwszy z obrońców T. Ł., zaskarżył wyrok sądu *meriti* w całości zarzucając „błąd w ustaleniach faktycznych, który miał oczywisty wpływ na treść wydanego wyroku skutkujący uznaniem oskarżonego T. Ł. za winnego zarzucanego mu czynu, w miejsce jego uniewinnienia, polegający na niezasadnym w świetle zgromadzonego materiału dowodowego przyjęciu, że fakt pozostawiania w majątku dłużnika nieruchomości rzekomo nie ma znaczenia dla realizacji przez oskarżonego zarzucanego mu przestępstwa i przyjęciu jej wartości na dzień zakupu przez spółkę, tj. 4 lata przed czasokresem czynu i przed dokonaniem na rzecz nieruchomości licznych nakładów zwiększających jej wartość, podczas gdy dla realizacji zarzucanego oskarżonemu przestępstwa wymagany jest skutek w postaci uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela, do którego nie doszło - wobec faktu przedstawienia przez nieruchomość dłużnika wartość znacznie przekraczającą pozostałą do zaspokojenia wierzytelność”.

W oparciu o ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Krośnie.

Drugi z obrońców T. Ł., adw. E. J., w swojej apelacji podniósł zarzuty obrazy prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w postaci zeznań świadków: M. D., E. D., L. Ś, D. K., K. K., A. K., dokumentów zgromadzonych w załączonych do akt sprawy postępowaniach cywilnych i egzekucyjnych, a także wyjaśnień oskarżonych, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na treść tego orzeczenia, sprowadzającego się do nieuprawnionego uznania, że (i) T. Ł. posiadał informację o wydanym przeciwko firmie [...] w K. nakazie zapłaty z dnia 31 stycznia 2017 r., sygn. akt [...] oraz o prowadzonym postępowaniu komorniczym związanym z wyegzekwowaniem należności z w/w nakazu oraz, że (ii) w sprawie niniejszej doszło do uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela, czym oskarżony zrealizował znamiona zarzucanego mu i przypisanego czynu;

2. art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność określenia wartości nieruchomości należącej do [...] położonej w miejscowości W.; Sąd przyjął przy tym wartość nieruchomości opisaną w akcie notarialnym, która to z uwagi na trendy na rynku nieruchomości jest znacznie zaniżona;
3. art. 167 w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z zeznań świadka M. D., która to została przed wyjazdem oskarżonego do USA ustanowiona pełnomocnikiem pocztowym przez T. Ł. i była tym pełnomocnikiem wówczas, gdy do [...] został wysłany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, a także pismo skierowane do [...] od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Krośnie z dnia 23 lipca 2017 r., a zatem świadek ma wiedzę istotną z punktu widzenia niniejszego postępowania.

Z uwagi na powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzuconego i przypisanego mu czynu, ewentualnie przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Obrońca P. S. zarzucił wyrokowi Sądu pierwszej obrazę prawa procesowego – art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. oraz błędów w ustaleniach faktycznych wnosząc o zmianę tego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie warunkowe umorzenie wobec niego postępowania lub uchylenie orzeczenia sądu *a quo* i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Z kolei oskarżyciel posiłkowy zaskarżył wyrok w odniesieniu do oskarżonego T. Ł. zarzucając nieuwzględnienie wniosku o naprawienie wyrządzonej przez niego szkody i wnosząc o orzeczenie takiego obowiązku w kwocie 188.290 zł. Natomiast co do P. S. podniósł zarzut rażącej niewspółmierności kary wnosząc o warunkowe umorzenie wobec niego postępowania na okres próby jednego roku.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z dnia 8 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 282/22, zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Krośnie utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Odwoławczego wniósł w dniu 12 stycznia 2023 r. obrońca skazanego T. Ł.

W kasacji tej zarzucił rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia:

1. na podstawie art. 438 pkt 1a k.p.k. rażąco obrazę prawa materialnego, a to art. 300 § 2 k.k. poprzez wadliwą wykładnię sformułowania „*uszczipienia zaspokożenia wierzyciela*”, polegającą na przyjęciu, że wystarczające dla realizacji przestępstwa w tym przepisie stypizowanego jest „*by sprawca jedynie działał w celu udaremnienia egzekucji w odniesieniu do niektórych składników majątku*”, a tym samym, że każde rozporządzenie przez dłużnika majątkiem może być uznane za uszczipienie zaspokożenia wierzyciela, nawet w sytuacji, gdy pozostały majątek dłużnika pozwala na zaspokożenie wierzytelności, podczas gdy jak wynika z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz wprost z treści przepisu, dla zaistnienia przestępstwa z art. 300 par. 2 k.k. wymagane jest wystąpienie skutku w postaci *uszczipienia* (zmniejszenia) zaspokożenia wierzyciela, a więc powstanie szkody, co nie miało miejsca w sprawie;
oraz z ostrożności
2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k., art. 201 k.p.k., a także art 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz 410 k.p.k. poprzez przeprowadzenie wadliwej kontroli instancyjnej wyroku Sądu Rejonowego i zaaprobowanie oddalenia przez Sąd I Instancji wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości na okoliczność określenia wartości nieruchomości należącej do dłużnika [...] położonej w miejscowości W. i przyjęcie bez wiedzy specjalnej, a w sposób zupełnie dowolny bez odniesienia się do stanu nieruchomości i czasokresu czynu, że jej wartość rzekomo nie była wystarczającą dla zaspokożenia dłużnika, a tym samym usunięcie pojazdów stanowiło uszczipienie

zaspokojenia wierzyciela bez podania wysokości tak powstałej szkody, podczas gdy skutkowy charakter zarzucanego oskarżonemu czynu oraz brak dokonania ustalenia wartości składników majątkowych dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym, powodował konieczność ustalenia wartości majątku dłużnika celem ustalenia czy rzeczywiście powstał skutek w postaci uszczuplenia zaspokojeniu wierzyciela, a jeżeli tak, to w jakim stopniu,

3. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. - poprzez zaniechanie dokładnego określenie przypisanego oskarżonemu czynu i wysokości mającej powstać szkody, albowiem o ile nawet przyjąć, co powinno być poparte wiedzą specjalną - a nie zupełnie dowolną oceną Sądu, że majątek dłużnika w postaci nieruchomości nie był wystarczający do zaspokojenia wierzyciela, to wobec braku dokładnego ustalenia wartości nieruchomości, a także wartości usuniętych ruchomości - nieznany jest rozmiar rzekomego uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela, ustalenie czego jest obowiązkiem Sądu i co ma wpływ na społeczną szkodliwość popełnionego czynu i wymiar kary.

Przy tak sformułowanych zarzutach autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku go poprzedzającego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Skazany T. Ł. zmarł w dniu 1 marca 2023 r. (odpis skrócony aktu zgonu – k. 36 akt SN).

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w Krośnie wniosła o umorzenie postępowania kasacyjnego z uwagi na znaną Prokuraturze z urzędu negatywną przesłankę procesową w postaci śmierci skazanego T. Ł., względnie oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej i to ostatnie stanowisko podtrzymała w toku rozprawy kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego T. Ł. kasacja okazała się o tyle skuteczna, że implikowała uchylenie zaskarżonego nią wyroku Sądu odwoławczego.

Pomimo śmierci skazanego, po jej wniesieniu a przed rozpoznaniem, możliwe było odniesienie się do niej merytorycznie. Przesądza o tym treść art. 529 k.p.k., zgodnie z którym wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi

na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski ani też okoliczność wyłączająca ściganie lub uzasadniająca zawieszenie postępowania. Wystąpienie po wniesieniu kasacji na korzyść, jednej z okoliczności wskazanych w art. 529 k.p.k., nie blokuje więc rozpoznania takiej kasacji, lecz jej ewentualne uwzględnienie (z konsekwencjami wynikającymi z art. 537 § 2 k.p.k.) lub oddalenie, co musi być wszelako poprzedzone właśnie jej rozpoznaniem. Rozpoznanie kasacji natomiast to nic innego jak merytoryczne odniesienie się do zarzutów kasacji lub kwestii uwzględnianych z urzędu (art. 536 k.p.k.). Skoro tak, to końcowe stwierdzenie w orzeczeniu Sądu Najwyższego, że zarzuty kasacji wniesionej na korzyść nie są zasadne i co się z tym wiąże, iż nie może dojść do uwzględnienia kasacji w tym kierunku, musi znaleźć odzwierciedlenie – po przeprowadzeniu przewodu kasacyjnego – w orzeczeniu o oddaleniu kasacji lub o jej oddaleniu jako oczywiście bezzasadnej, nie o umorzeniu postępowania kasacyjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2022 r., III KK 419/21). Z kolei zasadność zarzutów kasacyjnych opartych o podstawy wymienione w art. 523 § 1 k.p.k. winno skutkować jednym z rozstrzygnięć określonych właśnie w art. 537 § 2 k.p.k., a więc nie tylko uniewinnieniem oskarżonego (jeżeli skazanie jest oczywiście niesłuszne), lecz także wskazanymi na wstępie tego przepisu: przekazaniem sprawy właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania albo umorzeniem postępowania.

Ta ostatnia sytuacja musi nastąpić w wypadku chociażby ujawnienia się ujemnej przesłanki procesowej w postaci – jak w niniejszej sprawie – śmierci skazanego. Oczywiście jest bowiem, że konieczność uchylenia wyroku np. sądu drugiej instancji, dotkniętego uchybieniami określonymi w art. 523 § 1 k.p.k., nie doprowadzi w takiej sytuacji procesowej do skutku w postaci ponowienia postępowania, bowiem stał temu będzie na przeszkodzie przepis art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.

Przechodząc w tych uwarunkowaniach procesowych do rozpoznania kasacji obrońcy skazanego T. Ł. stwierdzić na wstępie należy niezasadność zarzutów sformułowanych przez autora tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w pkt. I i III jego *petitum*.

W przypadku pierwszego z tych zarzutów nie budzi wątpliwości, że jest to wyłącznie pozorny zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 300 § 2 k.k.

w sytuacji, gdy w rzeczywistości skarżący podnosi niedopuszczalny w postępowaniu kasacyjnym zarzut oparty o względną przyczynę odwoławczą przewidzianą w art. 438 pkt 3 k.p.k. (art. 523 § 1 k.p.k.). W apelacji, adw. M. D. – kwestionując poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne w zakresie braku ustalenia skutku w postaci uszczuplenie (zmniejszenia) zaspokojenia wierzyciela – oparł swoją argumentację na identycznych przesłankach jakie obecnie w kasacji określił naruszeniem prawa materialnego. Oczywiście jest w związku z tym, że zarzucając błędne ustalenia faktyczne, których nie skorygował w toku kontroli instancyjnej sąd *ad quem*, skarżący nie mógł jednocześnie podnosić zarzutu naruszenia prawa materialnego, który jest dopuszczalny wyłącznie wówczas, gdy nie podważa się faktów, na podstawie których to prawo materialne zastosowano. Kwestia ustaleń czy doszło do udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia przez sprawcę swojego wierzyciela (o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części niniejszego uzasadnienia) to przecież sfera faktów. W tym stanie rzeczy zarzut podniesiony jako pierwszy jest oczywiście bezzasadny.

Do tożsamej konkluzji (jego bezzasadności) doprowadziła Sąd Najwyższy analiza zarzutu sformułowanego w pkt. III *petitum* kasacji. I w tym wypadku, twierdząc, że naruszono prawo procesowe, autor kasacji po raz kolejny podważa ustalenia faktyczne w odniesieniu do wysokości szkody, jaką miało spowodować usunięcie zagrożonego zajęciem mienia dłużnika w postaci samochodów. Co więcej, wywodząc, że uchybiono regulacjom przepisów art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. skarżący zdaje się zapominać, że żadnego z tych przepisów Sąd odwoławczy, utrzymując w mocy wyrok sądu *meriti*, nie stosował, a nawet nie mógł stosować. Pierwszy z nich określa przecież warunki jakim powinien odpowiadać akt oskarżenia, a więc związany jest z kompetencjami prokuratora, który bądź sam sporządza akt oskarżenia, bądź zatwierdza akt oskarżenia sporządzony przez Policję (art. 331 § 1 k.p.k.). Natomiast obrazy art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 k.p.k. mógł się dopuścić wyłącznie, w takim jak w tej sprawie układzie procesowym, Sąd pierwszej instancji. Takiego zarzutu nie sformułowano w tym wypadku w apelacjach obu obrońców ówczesnego oskarżonego. Jeżeli więc obrońca w kasacji chciałby zarzucić Sądowi odwoławczemu naruszenie prawa w sygnalizowanym przedmiocie powinien wykazać, że Sąd ten miał obowiązek orzekać niezależnie od zarzutów

podniesionych w zwykłych środkach odwoławczych, a więc wskazać na naruszenie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., czego nie uczynił.

Niezależnie od powyższego Sąd Najwyższy nie dostrzega też błędu w braku wskazania w opisie czynu wysokości mającej powstać szkody w postaci rozmiaru uszczuplenia zaspokożenia wierzyciela. Jest to wprawdzie, z uwagi na znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 k.k., warunek *sine qua non* przypisania tego rodzaju występkę, który powinien zostać ustalony, co wcale nie oznacza, że kwotowa wysokość takiego uszczuplenia musi znaleźć się w opisie czy to zarzucanego, czy też przypisanego czynu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2015 r., V KK 351/15).

Trafny okazał się natomiast zarzut zredagowany w pkt. II kasacji, aczkolwiek można mieć zastrzeżenia czy wszystkie ze wskazanych w nim przepisów procedury karnej faktycznie zostały naruszone (choćby art. 201 k.p.k. czy też art. 4 k.p.k.). Niewątpliwie twierdzenie skarżącego o rażącym naruszeniu prawa i to mającym istotny wpływ na treść wyroku (art. 523 § 1 k.p.k.) jest zasadne w odniesieniu do sposobu rozpoznania przez Sąd odwoławczy podniesionego pod adresem sądu *meriti* zarzutu oddalenia wniosku dowodowego obrony o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości. Zawarta w pkt. 3.2 uzasadnienia Sądu Okręgowego w Krośnie argumentacja wskazuje, że w tym zakresie doszło do naruszenia prawa w postaci art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 1 i 5 k.p.k., a więc nierzetelnego rozpoznania zarzutu wskazanego w pkt. 2 apelacji adw. E. J. Zdaniem sądu *ad quem* trafne było oddalenie przez Sąd Rejonowy w Krośnie na rozprawie w dniu 20 maja 2020 r. (powinno być – w dniu 20 maja 2022 r.) wniosku o przeprowadzenie wskazanego wyżej dowodu, gdyż jego przeprowadzenie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, tak jednak nie jest.

W jednolitym i utrwalonym już orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się konsekwentnie na skutkowy charakter przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. (zob. wyroki: z dnia 18 października 1999 r., II KKN 230/99; z dnia 27 lutego 2002 r., V KKN 83/00; z dnia 22. września 2005 r., III KK 140/05; z dnia 3 lipca 2007 r., II KK 336/06; z dnia 8 stycznia 2008 r., III KK 368/07; z dnia 14 czerwca 2011 r., IV KK 31/11; postanowienia: z dnia 4 listopada 2002 r., III KK 283/02, OSNKW 2003, z. 3–4, poz. 34; z dnia 20 stycznia 2005 r., I KZP 31/04, OSNKW 2005, z. 2, poz. 20; por.

też wyroki: z dnia 2 września 2004 r., II KK 344/03; z dnia 26 czerwca 2008 r., IV KK 42/08, OSNKW 2008, z. 9, poz. 76; z dnia 5 maja 2010 r., III KK 386/09). W związku z tym przypomnieć również należy, że "udaremnienie zaspokojenia wierzyciela" to wyłącznie całkowite uniemożliwienie zaspokojenia jego roszczenia - wierzyciel nie znajdzie zaspokojenia nawet w części, natomiast "uszczerpienie zaspokojenia wierzyciela" to zmniejszenie zaspokojenia wierzyciela, a więc uniemożliwienie zaspokojenia jego roszczenia w jakiegokolwiek części. Jeżeli więc (uwzględniając materialny – skutkowy charakter przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k.) czynność rozporządzająca zajęciem lub zagrożonym zajęciem mieniem dłużnika nie miała realnego wpływu na zaspokojenie wierzyciela, to pomimo wypełnienia pozostałych znamion stypizowanego w tym przepisie występku (podmiot, znamiona określające czynność sprawczą, przedmiot bezpośredniego działania) brak znamienia skutku w postaci udaremnienia lub uszczerpienia zaspokojenia wierzyciela powoduje, że nie można uznać, że doszło do popełnienia przestępstwa określonego w art. 300 § 2 k.k. (tak Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku z dnia 3 lipca 2007 r., II KK 336/06).

W związku z powyższym oczywistym jest, że bez ustalenia wszystkich składników majątku dłużnika, z których możliwe jest prowadzenie egzekucji skutkującej zaspokojeniem wierzyciela, nie jest też możliwe stwierdzenie czy usunięcie, ukrycie, zbycie, darowanie, zniszczenie, rzeczywiste lub pozorne obciążenie albo uszkodzenie poszczególnych składników tego majątku prowadzi co najmniej do uszczerpienia zaspokojenia wierzyciela, a więc tym samym do zaistnienia skutku będącego wszakże warunkiem koniecznym przypisania sprawstwa czynu z art. 300 § 2 k.k.

Skoro tak, to wszystkie dywagacje poczynione przez Sąd drugiej instancji we wskazanym wyżej fragmencie uzasadnienia poddanego kontroli kasacyjnej wyroku, w tym w szczególności dotyczące czasu ujawnienia faktu posiadania nieruchomości oraz wcześniejszych wyjaśnień skazanego, w których o okoliczności powyższej nie informował organów procesowych, pozostają irrelewantne dla rozstrzygnięcia sprawy. Pozostawanie we własności [...] przedmiotowej nieruchomości znajdującej się W. gm. S. było i jest faktem bezspornym, o czym przekonuje odpis aktu notarialnego, złożony do akt sprawy (k. 681-683). Bezsporna była też wartość tej

nieruchomości na dzień zawarcia transakcji w dniu [...] r. Nie oznacza to jednak, że kilka lat później, a więc w czasie, gdy doszło do opisanych w akcie oskarżenia działań podjętych przez T. Ł. jako Prezesa wymienionej Spółki, wartość nieruchomości nie mogła być większa i to niezależnie od tego, czy dokonane zostały na niej jakieś inwestycje, czy też do takich działań, podnoszących wartość tej nieruchomości, nie doszło lub nastąpiło to po czasie objętym zarzutem. Twierdzenie Sądu Okręgowego akceptującego decyzję sądu *meriti* o oddaleniu wniosku dowodowego obrony i uznanie, że ewentualne weryfikowanie wartości tej nieruchomości nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w świetle powołanych wyżej judykatów, jest więc poglądem całkowicie błędnym. Co więcej, jak wynika z dalszych czynności podejmowanych przez pokrzywdzonego [...] a więc złożenie wniosku wszczęcie postępowania egzekucyjnego z przedmiotowej nieruchomości, kwestia ewentualnego zaspokojenia się wierzyciela z innych składników majątku dłużnika jest sprawą otwartą.

Reasumując, bez poczynienia kategoriycznych ustaleń co do wartości majątku [...], w okresie podjęcia przez wierzyciela czynności procesowych zmierzających do odzyskania długu, stwierdzenie realizacji przez skazanego wszystkich znamion zarzucanego mu czynu nie jest możliwe. Nie istnieje też na chwilę orzekania przez Sąd Najwyższy możliwość orzeczenie na podstawie art. 537 § 2 *in fine* k.p.k., a to z uwagi na braki dowodowe będące skutkiem nieuwzględnienia przez Sąd odwoławczy zarzutu zawartego w apelacji obrońcy dotyczącego zaniechania przez sąd *meriti* uzupełnienia postępowania dowodowego w kierunku wskazanym w niniejszym uzasadnieniu.

Wobec stwierdzonego rażącego naruszenia prawa w omówionym zakresie, które bez wątpienia miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, orzeczenie to należało uchylić, a wobec śmierci T. Ł. postępowanie karne wobec niego umorzyć, obciążając w tej części Skarb Państwa kosztami postępowania (art. 632 pkt 2 k.p.k.).

Nie oznacza to wszelako zakończenia całego procesu, bowiem w sprawie tej skazana została jeszcze jedna osoba – P. S., a przypisany mu czyn pozostaje w bezpośrednim związku z działaniami podejmowanymi przez T. Ł. P. S. Sąd pierwszej instancji uznał za winnego tego, że „w okresie od 30 kwietnia 2018 r. do dnia 29 maja

2018 r. w I., woj. [...], w krótkich odstępach czasu ze z góry powziętym zamiarem, wiedząc, że T. Ł. pełni funkcję Prezesa Zarządu [...] z siedzibą w K. i jest osobą uprawnioną na podstawie ustawy do zajmowania się sprawami majątkowymi [...] z siedzibą w K. , działając z nim wspólnie i w porozumieniu, w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądowego - nakazu zapłaty z dnia [...] wydanego przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie sygn. akt [...], uszczuplił zaspokojenie wierzyciela [...] tj. [...] w R. , następcy prawnego [...] w R. poprzez:

- 1.usunięcie w dniu 30 kwietnia 2018 r. mienia zagrożonego zajęciem w postaci samochodu m-ki [...] model [...] rok prod. [...] o nr rej. [...] nr [...] w ten sposób, że T. Ł. zorganizował odebranie w/w pojazdu z I. przez D. K., a następnie zlecił przekazanie pojazdu P. S., który wydał przedmiotowy pojazd osobie wskazanej przez D. K. tj. K. Z.,
- usunięcie w dniu 29 maja 2018 r. mienia zagrożonego zajęciem w postaci samochodu osobowego m-ki [...] rok prod. [...], nr rej. [...], nr VIN [...] w ten sposób, że T. Ł. zorganizował odebranie w/w pojazdu z I. przez D. K., a następnie zlecił przekazanie pojazdu P. S., który wydał przedmiotowy pojazd D. K.”, tj. o przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. i za to wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby jednego roku oraz zobowiązaniem oskarżonego w tym czasie do przestrzegania prawa.

Wyrok sądu *meriti* był zaskarżony apelacją obrońcy również tego oskarżonego i co więcej, niedopuszczalnym w tym zakresie zwykłym środkiem zaskarżenia wniesionym przez oskarżyciela posiłkowego (agr. art. 425 § 4 k.p.k.).

Wprawdzie zarzuty, w wypadku P. S., koncentrowały się na innej sferze ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy w Krośnie oraz na związanej z tym przedmiotem obrazie prawa procesowego, niewątpliwym jest jednak, że bez ustalenia czy po stronie oskarżonego T. Ł. doszło do realizacji znamion występku określonego w art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 308 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. nie może być mowy w wypełnieniu przez tego drugiego oskarżonego, mającego wszak działać wspólnie i w porozumieniu z T. Ł., znamion przypisanego mu przestępstwa. Oczywiście w tym stanie rzeczy jest więc, że wyrok Sądu odwoławczego, który nie mógł zostać zaskarżony przez P. S. z uwagi chociażby na ograniczenie wynikające

z art. 523 § 2 k.p.k., musiał zostać uchylony również wobec niego, chociaż nie wniósł kasacji, gdyż przemawiają za tym te same względy, które przemawiały za uchyleniem wyroku sądu *ad quem* na rzecz T. Ł. (art. 536 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k.).

Jak już wspomniano wyżej, obecny stan dowodowy sprawy nie uzasadnia rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy po myśli art. 537 § 2 *in fine* k.p.k., stąd w odniesieniu do osoby tego skazanego konieczność przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Sąd ten uzupełni materiał dowodowy w kierunku wskazanym przez sąd kasacyjny mając na uwadze możliwość ewentualnego orzeczenia na korzyść P. S. np. przy zastosowaniu przepisu art. 440 k.p.k.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu opłaty od kasacji znajduje natomiast podstawę w treści art. 527 § 4 k.p.k. Rzeczą sądu będzie przy tym wskazanie osoby – wobec śmierci T.Ł. – uprawnionej do jej odebrania.

Uwzględniając całokształt powyższych rozważań orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

[J.J.]

[ał]